

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МАЛОПОШИРЕНІ ОВОЧЕВІ ТА ЕКЗОТИЧНІ РОСЛИНИ ВІДКРИТОГО І ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>203 «Садівництво, плодовоовочівництво та виноградарство»</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 4-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Рослинництва та садівництва</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д. с.-г. н., проф. Вдовенко Сергій Анатолійович
Контактна інформація лектора (e-mail)	vd_sa@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 годин: лекції – 26 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, при подальшому навчанні на магістерському рівні освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни.

Освітня компонента «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» спрямована на теоретичну практичну підготовку майбутніх фахівців щодо особливостей вирощування плодовоовочевої продукції, яка для країн тропічної та субтропічної зон є основною продовольчою та експортною, але маловідома для вітчизняного споживача. У дисципліні «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» вивчаються сучасні тенденції вирощування малопоширених овочевих та екзотичних культур у культиваційних спорудах, розкривається видовий та сортовий склад, особливості вирощування та догляду за ними, способи розмноження, агротехнічні заходи і використання продукції. Вивчаються вимоги малопоширених рослин до мікрокліматичних

параметрів та способи забезпечення оптимальних умов для вирощування окремих культур у відкритому ґрунті, теплицях та закритих приміщеннях.

Освітня компонента «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з садівництва та виноградарства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» полягає у системі підготовки фахівців вищої освіти для тепличних господарств, у яких декоративні овочеві та екзотичні рослини є складовою виробничого процесу. Фахівець повинен мати глибокі знання з біології, технології вирощування та розмноження видового складу рослин для зимових садів, малопоширених овочевих, тропічних та екзотичних культур, які вирощують у відкритому ґрунті та у теплицях, а також із розмноження, дорощування та передпродажної підготовки горщечкової продукції в умовах теплиць.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту» є якісна підготовка висококваліфікованих спеціалістів, до якої входять: ознайомлення і вивчення здобувачами вищої освіти сучасних світових тенденцій з видового складу рідкісних овочевих та екзотичних тепличних рослин; вивчення біологічних особливостей, агротехніки вирощування малопоширених рослин в умовах відкритого і закритого ґрунту; вивчення асортименту тропічних та субтропічних культур, які є промисловими в умовах теплого клімату; методи розмноження та технології вирощування видового складу малопоширених рослин в тепличних умовах.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві, плодоовочівництві та виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих

підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин);

СК2. Здатність використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів;

СК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових, овочевих рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки;

СК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодовоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

ПРН13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог.

ПРН17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами вищої освіти презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

N	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Культиваційні споруди та їхня роль у створенні умов для рослин теплого клімату	2	2	8
2	Біологічні основи вирощування малопоширених культур у закритому ґрунті	2	2	8
3	Характеристика і особливості вирощування основних представників цитрусових	2	2	8
4	Вирощування трав'янистих плодових культур у закритому ґрунті	2	2	8
5	Вирощування листопадних плодових культур у закритому ґрунті	2	2	6
6	Горіхоплідні культури в закритому ґрунті	2	2	8
7	Кісточкові та зерняткові плодові культури	2	2	8

8	Значення та завдання малопоширених овочевих рослин для цілорічного забезпечення населення свіжими овочами	2	2	8
9	Способи вирощування малопоширених овочевих рослин. Класифікація видів малопоширених овочевих рослин	2	2	8
10	Методи вирощування малопоширених овочевих рослин	2	2	8
11	Капустяні та пасльонові малопоширені овочеві рослини	2	2	8
12	Гарбузові та бобові малопоширені овочеві рослини	2	2	8
13	Зелені та багаторічні малопоширені овочеві рослини	2	-	6
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Виконання самостійної роботи здобувачами здійснюється під час виконання окремих завдань на практичних заняттях, вирішенні тестових завдань та виконанні індивідуального завдання.

Індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький, науковий характер. Тип індивідуального завдання – презентація, доповідь, наукове дослідження, ситуаційне завдання, реферат.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	20	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними	40	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення

	джерелами: опрацювання першоджерел)			ситуаційних задач, обговорення проблемних питань
3	Індивідуальне завдання	20	2 рази на семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт заходів	20	2 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Біологічні особливості і вирощування малопоширених овочів : навч. посібн. / О. І. Улянич, та ін. Умань : Візаві, 2018. 278 с.
2. Вдовенко С. А., Гаврись І. Л., Полутін О. О. Субтропічні і рідкісні плодоовочеві рослини : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. 252 с.
3. Вдовенко С. А., Паламарчук І. І. Інновації в технології вирощування овочевих рослин родини Гарбузові у відкритому ґрунті : монографія. Вінниця : Твори, 2021. 184 с.
4. Гаврись І. Л. Вдовенко С. А. Шеметун О. В. Кутовенко В. Б. Малопоширені культури закритого ґрунту : монографія. Вінниця : ТОВ «Твори», 2021. 257 с.
5. Меженський В. М., Меженська Л. О. Малопоширені плодові культури : монографія. Київ : Компринт, 2016. 544 с.
6. Меженський В. М., Меженська Л. О., Мельничук М. Д., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні плодові культури : монографія. Київ : Фітосоціоцентр, 2012. 80 с.
7. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні ягідні культури : монографія. Київ : Компринт, 2014. 119 с.

Додаткова

1. Pansyryeva H., Tysiachnyi O., Matusyak M., Kozak Y. Influence of the Type of Root on the Rooting of *Viburnum o44pulus*. *Journal of Ecological Engineering*. 2024. Vol. 25, № 4. P. 238–248.
2. Вдовенко С. А. Soberalska K., Dawidowicz L. Глива легенева *Pleurotus pulmonarius* (Fr.) Quel перспективний їстівний гриб для функціонального харчування. *Сільське господарство та лісівництво*. 2017. № 7 С. 140–149.
3. Красовський В. В.. Інтродукція та плодоношення *Ficus Carica* L. у Лісостепу України. *Ботаніка*. 2017. № 3 (70). С. 26 – 31.
4. Матусяк М.В., Панцирьова Х.В., Катеринчак Ю.С. Біоекологічні особливості вирощування рослин роду *Clematis* L. *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 3 (34). С. 157–170.
5. Матусяк М.В. Особливості росту та розвитку роду *Forsythia vahl.* в умовах біостаніонару Вінницького національного аграрного університету. *Сільське господарство та лісівництво*. 2020. № 1 (16). С. 139-154.

6. Москалець В.В., Москалець Т.З., Шевчук Л.М., Францишко В.С., Барат Ю.М., Красовський В.В. Генетичний ресурс терну або терну (*Prunus spinosa* L.) з цінними господарськими ознаками для селекції на урожайність та якість. *Сільське господарство та лісівництво*. 2022. № 1 (24). С. 76–95.

7. Паламарчук І.І. Стан та перспективи вирощування плодово-ягідних рослин та винограду в умовах інтенсифікації садівництва. *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 1 (32). С. 109–120.

8. Паламарчук В. Д., Тисячний О. П. Вплив площі листкової пластинки на укорінюваність зелених живців калини звичайної. *Сільське господарство та лісівництво*. 2023. № 2 (29). С. 162–171.

9. Пінчук Н., Коваленко Т. Ефективність контролю чисельності ниркового смородинового кліща (*Cecidophyopsis ribis westw.*) в різноманітних агрофітоценозах смородини чорної. *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 1 (20). С. 139–154.

10. Циганська О.І. Особливості вегетативного відтворення видового різноманіття роду *Spiraea* L. в умовах закритого ґрунту тепликів на території ботанічного саду «Поділля» ВНАУ. *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 2 (33). С. 185-193

Інформаційні ресурси

1. Інститут овочівництва і баштанництва. Інтернет-джерело. Режим доступу: <https://ovoch.com/ua/>
2. Офіційний сайт «МАКОШ». Мінеральне живлення рослин. URL: <https://makosh-group.com.ua/pro-kompaniyu/>
3. «ОРГАНІК-Д» URL:<https://organic-d.com.ua/pro-kompaniyu/> (дата звернення: 01.08.2024).
4. Офіційний сайт «BTU-ЦЕНТР». Біологічні препарати. URL: <https://btu-center.com/>
5. Наукові ресурси. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. Електронні ресурси. Національна парламентська Бібліотека України. URL: <http://nplu.org/article.php?id=2>
7. Інститут садівництва Національної Академії Аграрних Наук України. URL:<http://sad-institut.com.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10 % за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30 % підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
	Атестація 1	
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6

2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання контрольних робіт, тестування	9
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	7
	Всього за атестацію 1	30
	Атестація 2	
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання контрольних робіт, тестування	9
8	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	7
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у відповідності до шкали.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим

		повторним вивченням дисципліни
--	--	--------------------------------